

MOZAICI

Jelen i duša.

U doba su cara Augusta Rimljani vidjeli, kako lijepi jelen prolazi slobodno gradom. Kamo je zašao, ljudi su ga svugdje milovali. Djeca su mu davala kruha i trave, te mu se osobito veselila, kada bi ga iz daleka ugledala. I taj se jelen svakome pripitomio. I svake večeri vraćao se taj jelen u carev dvor. Među rogovima imao je en natpis: »Caesaris sum!« U tome je razlog, zašto su ga svi Rimljani volili.

Nije li ovaj jelen sličan našoj duši? I ona nosi na sebi Božji pečat: »Božja sam!«

1. Od Boga smo i za Boga. »Poznajte Gospodina da je Bog. On nas je stvorio, a ne mi sami sebe; mi smo njegov narod i ovce paše njegove« (ps. 99, 3). »Dragovoljno nas pohodi riječju istine, da budemo neka prvina od njegovih stvorenja« (Jak. 1, 18). Bog nam dade um da ga upoznamo, volju da ga ljubimo. Bog nas je stvorio na sliku svoju (1 Mojs. 5, 1). Zahvalni psalmista veli Bogu: »Mi smo narod tvoj i ovce paše tvoje do vijeka ćemo tebe slaviti i od koljena na koljeno kazivati hvalu tvoju« (ps. 78, 13). I David pjeva: Gospodin je pastir moj, ništa mi ne će nedostajati. Na zelenoj paši pase me, vodi me na tihu vodu; dušu moju okrepljuje, vodi me stazama pravednim imena radi svojega. Da pođem i dolinom sjena smrtnoga, ne ću se bojati zla, jer si ti sa mnom; štap tvoj i palica tvoja tješi me. Postavio si preda me trpezu« (ps. 22, 1—5).

Dante nam tumači zakon, koji je u nama i vuče nas k Bogu:

Nagon goni plam da k nebu rupi.
Nagon srce smrtnika pokrene;
Nagon zgruša zemlju i kalupi.
On ne samo razuma lišene
K cilju ravna, da l' i stvore sreta
Razumom i srcem obdarene (Nebo 1, 115—120).

2. Jesmo li svijesni ovog nagona? Kako slijedimo taj Božji glas? Kako odgovaramo tom pečatu? Ne moramo li kazati s pjesnikom:

A Providnost, redarica svi'eta,
Mirno čini sveder svojom luči
Nebo, pod kim krug najbrži šeta.
Kano k mjestu, što se nam odlučī,
I nas stiska gor' krepka tetiva,
Što sved k dobrom cilju se otpuči.
Ali kako - a to češće biva -
Ne ispadne oblik po namjeri
Umjetnika s opora gradiva;

Tako toj se svrsi iznevjeri
 Stvor kadikad, komu je u vlasti
 Da drugamo, tako tisnut, smjeri,
 Ako prvi pravac taštom strasti
 K zemlji skući, baš kako se pazi
 Iz oblaka oganj k zemlji pasti (Raj 1, 121-135).

Sjetimo se ovdje riječi Tome Kempenca: »Ono dobro i slatko čuvstvo, što ga katkad čutiš, učinak je milosti nazočne u duši, i neki prethodni okus rajske domovine: ali za njim ne valja težiti, jer čuvstvo odlazi i dolazi. Ali boriti se sa zlim sklonosti-ma duševnim, koji nas snalaze, i prezirati šaptanje đavolovo, to je znak kreposti, a onda i velike zasluge« (Naslj. Krista II, 6, 2). Recimo s tim piscem Bogu: »Daj mi da pođem za Tobom, mili moj u visinu. Duša neka mi klone hvaleći Tebe i kličući od ljubavi. Neka te ljubim više od sebe, a sebe samo Tebe radi, i daj da ljubim u Tebi svakoga od onih, koji te uistinu ljube, kako to zapovijeda zakon ljubavi, što sja iz Tebe« (ib. 5, 6).

Izvor žive vode.

1. U Solinu kod Splita na starokršćanskim ruševinama nalaze se i sada dva jelena iz mozaika. Oni tako pohlepno piju iz vrutka živu vodu. Ta je slika u krstionici iz 4. ili 5. vijeka, ali je prilika i naše kršćanske duše. I mi hlepimo k Bogu. I mi možemo kazati sa psalmistom: »Kao što jelen požudno traži vodene izvore, tako duša moja traži tebe, Bože moj. Žedna je duša moja Boga, Boga jakoga, živoga. Kad ću doći i pokazati se licu Božjemu? Suze su mi hljeb dan i noć, kad mi svaki dan govore: Gdje je Bog tvoj?« (ps. 41, 2—4)

2. Mi čutimo ovaj nagon za neizmjernim Bogom, ali nažalost često skrenemo i tražimo da zadovoljimo tom nagonu u krivom pravcu. Tražimo predmet te ljubavi u stvorenjima, mjesto u Bogu nestvorenom. Vergil podučaje Dantea:

Tako i duh, kad ga snađe želja,
 Taj duševni polet, koji traje
 Dok ljubljeno pruža mu veselja.
 Sad moš vidjet kako ne poznaje
 Svi'et istinu, kada si utvara:
 Svaka ljubav po sebi dobra je.
 Jer prem joj se možda stvar pritvara
 Sved' prikladna, al sved' dobra nije
 Pečat, pa da vosak i ne vara (Čist. 18, 31—39)

Gdje je pravi i živi izvor naše vode? To je u Kristovu daru. On naime reče Samaritanki na Jakovljevu zdencu: »Svaki, koji pije od ove vode, opet će ožednjeti, a koji pije od vode, koju ću mu ja dati, bit će u njemu izvor vode, što struji u život vječni« (Iv. 4, 13. 14). Stoga recimo i mi s piscem »Nasljeduj Krista«: »O moj preslatki vjereniče, Isuse Kriste, prečisti ljubitelju, gospodaru svakoga stvorenja, tko će mi dati krila prave slobode, da poletim i u tebi odahnem? O kad će mi biti dano da potpuno odahnem i vidim, kako si ugodan, Gospode Bože moj! Kad ću se posve sabrati u tebi, da od ljubavi k tebi ne osjetim sebe, nego samo tebe nad svaki način, na način, koji nije svima poznat? A sada često uzdišem i nesreću svoju teško podnosim, jer mnoga zla dolaze u ovoj dolini nevolja, koja me često smućuju, žaloste i oblakom zastiru, često mi smetaju i rastresaju me, zamamljuju i zapleću, da ne mogu slobodno k tebi pristupiti i da ne uživam ugodne zagrljaje, kojima se uvijek naslađuju blaženi duhovi. Ne-ka te gane moj uzdah i mnogostruki očaj na zemlji« (III, 21. 3).

Dr. F. Heselhaus, *Leitfaden der Biologie* (Str. 82, Berlin, Ferd. Dümmlers Verlag) Po sadržaju se vidi, da je ova knjiga vrlo zanimljiva. Tu se raspravlja o ovim pitanjima: Stanica i život, jednostanična živaća bića, stvaranje kolonije i višestanična živaća bića, ishrana biljke, razvitak višestaničnih živućih bića i nasljedstvo, gradnja i život čovječjeg tijela. Djelo je pregledno i jednostavno pisano. Po Njemačkoj je ovo djelo uvedeno i na gimnazije kao priručnik. — M. Brillant, *L'art chrétien en France au XX. siècle* (Paris, Librairie Bloud & Gay) Djelo ima 72 slike na umjetničkom papiru kao prilog, a teksta 366 str. Sve je podijeljeno u 5 dijelova: U prvom nam dijelu pisac iznosi razne teorije o umjetnosti i ustaje protiv realizma, akademizma, umjetničkog janzenizma, zagovara kršćansko veselje i bogatstvo vjerske umjetnosti, te spoj svih umjetnosti; u drugom dijelu iznosi umjetničke skupine; u trećem crta nam tehniku moderne kršćanske Francuske; u četvrtom je pregled svih važnijih izložbi u Francuskoj od g. 1911. do 1925.; u petom dijelu nalazimo prikaz dekorativne umjetnosti i arhitekture. Ova nam knjiga jasno pokazuje, kako i sada znade prava umjetnost ići zajedno s vjerskim načelima